

Vissa skolfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2010/11:94 Vissa skolfrågor. I propositionen föreslår regeringen ändringar i skollagen (2010:800) avseende undantagsbestämmelser vid betygssättning i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Regeringen föreslår även en ändring i skollagen i fråga om ämnet teckenspråk i specialskolan för elever med dövblindhet eller grav språkstörning samt en ändring av bestämmelsen om stöd till inackordering för elever i gymnasieskolan. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011. I propositionen redovisar regeringen även sina bedömningar i fråga om anställning av danslärare samt deras rätt att sätta betyg. Regeringen avser att meddela bestämmelser om detta i en förordning.

Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Vissa skolfrågor	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Vissa skolfrågor

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i skollagen (2010:800),
 2. lag om ändring i lagen (2010:2022) om ändring i skollagen (2010:800)
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:94 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 19 maj 2011

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Mikael Damberg (S), Louise Malmström (S), Betty Malmberg (M), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Nina Lundström (FP), Jabar Amin (MP), Yvonne Andersson (KD), Richard Jomshof (SD), Rossana Dinamarca (V), Camilla Waltersson Grönvall (M), Michael Svensson (M) och Emil Källström (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2010/11:94 Vissa skolfrågor. Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Till grund för propositionen ligger två promemorior som har upprättats inom Utbildningsdepartementet. I promemorian *Undantagsbestämmelse vid betygssättning i grundsärskolan m.m. (U2010/7817/S)* föreslås bl.a. att det införs en undantagsbestämmelse vid betygssättning i grundsärskolan. I promemorian *Ämnet teckenspråk i specialskolan för elever med dövblindhet eller grav språkstörning (U2011/726/S)* föreslås hur regleringen av vilka elever som ska läsa ämnet teckenspråk i specialskolan bör förändras. Promemoriorna har remissbehandlats (se U2010/7817/S och U2010/726/S).

Regeringen har även gjorts uppmärksam på att skollagen (2010:800) behöver kompletteras så att det framgår att en elevs hemkommun inte är skyldig att lämna s.k. inackorderingsstöd till elever som tas emot i andra hand till programinriktat individuellt val eller yrkesintroduktion anordnad för en grupp elever.

Riksdagens beslut om att anta regeringens proposition *Legitimation för lärare och förskollärare (prop. 2010/11:20, bet. 2010/11:UbU5, rskr. 2010/11:171)* medför behov av vissa undantag vid anställning av lärare i dansämnen och för deras rätt att sätta betyg. Frågan har beretts vid remissmöte med Stockholms, Göteborgs och Piteå kommuner samt Kungliga Svenska Balettskolan i Stockholm, Svenska Balettskolan i Göteborg och Svenska Balettskolan i Piteå.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att det vid betygssättningen i grundsärskolan ska vara möjligt att bortse från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 6 eller 9 om det finns särskilda skäl. Med särskilda skäl avses en funktionsnedsättning, utom elevens utvecklingsstörning, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. Utvecklingsstörningen får dock beaktas om det finns synnerliga skäl.

Betyg kommer att införas i årskurs 6 höstterminen 2012 i grundskolan och grundsärskolan samt i sameskolan och i årskurs 7 i specialskolan (prop. 2009/10:219, bet. 2010/11:UbU3, rskr. 2010/11:137). Regeringen föreslår att det även vid betygssättningen i grundskolan ska vara möjligt att bortse från enstaka delar av de kunskapskrav eleven ska ha uppnått i

slutet av årskurs 6. Motsvarande undantag föreslås även för kunskapskraven i slutet av årskurs 7 i specialskolan respektive i slutet av årskurs 6 i sameskolan.

När det gäller ämnet teckenspråk i specialskolan föreslår regeringen att undervisningen för en elev med dövblindhet eller grav språkstörning som går i specialskolan ska omfatta ämnet teckenspråk om eleven har behov av teckenspråk för sin kommunikation. I annat fall ska ämnet teckenspråk ersättas av ämnet svenska.

Det föreslås även en ändring av bestämmelsen om stöd till inackordering för elever i gymnasieskolan. Regeringen föreslår att en elevs hemkommun inte ska vara skyldig att lämna ekonomiskt stöd till en elev som går i en gymnasieskola med offentlig huvudman och som behöver inackordering på grund av skolgången, om eleven har tagits emot i andra hand till ett programinriktat individuellt val eller en yrkesintroduktion anordnad för en grupp elever enligt 17 kap. 19 § andra stycket skollagen (2010:800).

Slutligen redovisas regeringens bedömningar i fråga om anställning av danslärare samt deras rätt att sätta betyg. Enligt regeringens bedömning bör undantag kunna göras från de bestämmelser om krav på lärarbehörighet och lärarlegitimation som riksdagen nyligen beslutat om för lärare som ska undervisa i ämnet dans inom dansarutbildningen respektive yrkesdansarutbildningen. Regeringen avser att meddela bestämmelser om detta i en förordning.

Utskottets överväganden

Vissa skolfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) och förslag till lag om ändring i lagen (2010:2022) om ändring i skollagen (2010:800).

Propositionen

Undantagsbestämmelse vid betygssättning

Enligt 11 kap. 2 § skollagen (2010:800) ska utbildningen i grundsärskolan syfta till att ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och som så långt som möjligt motsvarar den som ges i grundskolan. Detta innebär att kunskapsuppdraget i grundsärskolan stärks. Läroplanen för grundsärskolan blir i princip identisk med läroplanen för grundskolan, och timplanen för grundsärskolan anpassas efter grundskolans timplan genom att den omfattar nio år i stället för tio år.

Regeringen har även beslutat att införa i princip samma betygsskala i de obligatoriska skolformerna. Den nya betygsskalan består i grundsärskolan av de godkända betygsstegen A, B, C, D och E. Däremot ska betyget F, som betecknar icke godkänt resultat, eller s.k. streckmarkering, dvs. markering i betygsdokumentet med ett horisontellt streck, inte användas i grundsärskolan.

I grundskolan får läraren vid betygssättning bortse från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 9 om det finns särskilda skäl, se 10 kap. 21 § skollagen. Som ett led i att minska skillnaderna mellan grundsärskolan och grundskolan anser regeringen att även bedömningen av elevernas kunskaper i grundsärskolan bör göras mer lik den i grundskolan. Regeringen föreslår därför att en bestämmelse om undantag från enstaka delar av kunskapskraven vid betygssättning införs i grundsärskolan. Regeringen konstaterar att elevens utvecklingsstörning är en förutsättning för mottagandet i grundsärskolan och att grundsärskolans kursplaner och kunskapskrav således redan är anpassade till elevgruppen. Undantagsbestämmelsen föreslås därför bli utformad så att elevens utvecklingsstörning i normalfallet inte kan utgöra skäl för att bortse från någon del av kunskapskraven. I speciella undantagsfall, där elevens utvecklingsstörning i ett specifikt, klart avgränsat avseende starkt begränsar elevens förmåga på ett sätt som gör det omöjligt för honom eller henne att nå en del av ett enstaka kunskapskrav, kan det dock framstå som orimligt att inte beakta utvecklingsstörningen.

Betyg kommer att införas i årskurs 6 höstterminen 2012 i grundskolan och grundsärskolan samt i sameskolan och i årskurs 7 i specialskolan (prop. 2009/10:219, bet. 2010/11:UbU3, rskr. 2010/11:137). I grundsärskolan ska betyg dock endast sättas när eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Regeringen föreslår att den undantagsbestämmelse vid betygssättning som finns i grundskolan ska ändras till att gälla även för årskurs 6. Undantagsbestämmelsen kommer då att avse betygssättningen i förhållande till de kunskapskrav eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 6. Motsvarande bör också gälla för grundsärskolans årskurs 6 samt för specialskolans årskurs 7.

Sameskolan omfattar årskurs 1–6. I dag sätts därför inga betyg i sameskolan. Från hösten 2012 kommer betyg att ges också i sameskolan i årskurs 6. Regeringen anser därför att en motsvarande undantagsbestämmelse vid betygssättning som nu föreslås för grundskolan i slutet av årskurs 6 också ska införas i sameskolan.

Ämnet teckenspråk i specialskolan för elever med dövblindhet eller grav språkstörning

Ämnet teckenspråk ingår i den uppräknade av ämnen som undervisningen i specialskolan ska omfatta. För elever som är dövblinda eller annars är synskadade och har en ytterligare funktionsnedsättning ska emellertid ämnet svenska ersätta ämnet teckenspråk. Regleringen i den nya skollagen av vilka elever i specialskolan som ska läsa ämnet teckenspråk behöver anpassas till hur utbildningen i dag bedrivs i specialskolan. Regeringen föreslår att regleringen i 12 kap. 4 § skollagen (2010:800) ska utgå från elevens behov av teckenspråk när det gäller elever med dövblindhet eller grav språkstörning

För elever med dövblindhet ska undervisningen i specialskolan inte omfatta ämnet teckenspråk enligt den nya skollagens nuvarande utformning. Dövblinda elever har dock i de flesta fall behov av teckenspråk och bör därför ha möjlighet att läsa ämnet teckenspråk. En person med dövblindhet är inte alltid helt döv och blind utan kan ha kvar delar av synen eller hörseln. Andra elever med dövblindhet har i stället behov av andra former av kommunikation, t.ex. taktilt teckenspråk som avläses med känseln. Om eleven inte har behov av teckenspråk ska ämnet svenska ersätta ämnet teckenspråk. Regeringen föreslår att regelverket anpassas till dessa förutsättningar.

Enligt den nya skollagen ska alla elever med grav språkstörning i specialskolan läsa ämnet teckenspråk. Det är dock bara en liten del elever med grav språkstörning som har behov av teckenspråk. Dessa elever får i dag sin utbildning tillsammans med döva och hörselskadade elever i de regionala specialskolorna. De flesta elever med grav språkstörning tas i stället emot i Hällsboskolan, där undervisningen bedrivs på talad svenska med tecken som stöd. Dessa elever bedöms vanligen inte ha behov av teck-

enspråk. För elever som inte har något behov av undervisning i teckenspråk ska ämnet svenska ersätta ämnet teckenspråk. Regeringen föreslår att regelverket anpassas till dessa omständigheter.

Ekonomiskt stöd till elever som tas emot på introduktionsprogram genom s.k. andrahandsmottagning

I 15 kap. 32 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om stöd till inackordering för elever i en gymnasieskola med offentlig huvudman. Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever som behöver inackordering på grund av skolgången. Ett antal undantag från denna bestämmelse finns sedan uppräknade.

Av 17 kap. 19 § skollagen framgår att en kommun eller ett landsting som anordnar ett programinriktat individuellt val eller en yrkesintroduktion för en grupp elever först ska ta emot alla behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen. Därefter får kommunen eller landstinget i mån av plats ta emot andra behöriga sökande till utbildningen, s.k. andrahandsmottagning.

Motsvarande bestämmelser om andrahandsmottagning av elever till nationella program finns i 16 kap. 47 § skollagen. Elever som tas emot till nationella program i andra hand har inte rätt till inackorderingsstöd enligt 15 kap. 32 § skollagen. Det har heller aldrig varit regeringens intention att elever som tas emot i andra hand till ett programinriktat individuellt val eller en yrkesintroduktion ska ha rätt till ett sådant inackorderingsstöd. Bestämmelserna i 15 kap. 32 § behöver därför kompletteras så att detta framgår.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringen föreslår att ändringarna i skollagen (2010:800) ska träda i kraft den 1 juli 2011. När det gäller bestämmelsen i 11 kap. 23 a § skollagen föreslår regeringen att den ska tillämpas vid betygssättning i årskurs 8 fr.o.m. höstterminen 2011 och i övrigt fr.o.m. höstterminen 2012. Bestämmelserna i 10 kap. 21 §, 12 kap. 21 § och 13 kap. 21 a § skollagen ska enligt förslaget tillämpas fr.o.m. höstterminen 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att man som ett led i att minska skillnaderna mellan grundsärskolan och grundskolan även bör göra bedömningen av elevernas kunskaper i grundsärskolan mer lik den som görs i grundskolan. Utskottet instämmer därför i regeringens förslag att det bör införas en bestämmelse om undantag från enstaka delar av kunskapskraven vid betygssättning i grundsärskolan och att bestämmelsen får den utformning som regeringen föreslår. Utskottet instämmer även i regeringens övriga förslag om betygssättning i grundskolan.

När det gäller ämnet teckenspråk i specialskolan ser utskottet det som angeläget att anpassa regleringen till hur utbildningen bedrivs i specialskolan i dag. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag att undervisningen för elever med dövblindhet eller grav språkstörning som går i specialskolan ska omfatta ämnet teckenspråk om eleven har behov av det.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om inackorderingsstöd till elever som tagits emot i andra hand till ett programinriktat individuellt val eller en yrkesintroduktion.

Utskottet delar även regeringens bedömning i fråga om anställning av danslärare samt deras rätt att sätta betyg.

Därmed föreslår utskottet att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800) och förslag till lag om ändring i lagen (2010:2022) om ändring i skollagen (2010:800).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:94 Vissa skolfrågor:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:2022) om ändring i skollagen (2010:800).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 10 kap. 21 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 4 och 21 §§ samt 15 kap. 32 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 11 kap. 23 a § och 13 kap. 21 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***10 kap.**

21 §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 6 eller 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

11 kap.

1 §

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–17 §§),
- bestämmelser om betyg (18–23 §§),
- bestämmelser om grundskola med offentlig huvudman (24–33 §§), och
- bestämmelser om fristående grundskola (34–40 §§).

23 a §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 22 och 23 §§ bortses från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 6 eller 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utom elevens utvecklingsstörning, eller andra liknande personliga

förhållanden som inte är av tillfälligt natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav. Utvecklingsstörningen får dock beaktas om det finns synnerliga skäl.

12 kap.

4 §

Undervisningen ska omfatta följande ämnen:

- bild,
- engelska,
- hem- och konsumentkunskap,
- idrott och hälsa,
- matematik,
- naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi,
- rörelse och drama eller musik,
- samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap,
- slöjd,
- svenska eller svenska som andraspråk,
- teckenspråk, och
- teknik.

För hörande elever gäller att ämnet musik ersätter ämnet rörelse och drama. För elever som tagits emot enligt 7 kap. 6 § första stycket 1 gäller att ämnet svenska ersätter ämnet teckenspråk.

För hörande elever gäller att ämnet musik ersätter ämnet rörelse och drama. För elever som tagits emot enligt 7 kap. 6 § första stycket 1 och 3 gäller att ämnet svenska ersätter ämnet teckenspråk, om dessa elever inte har behov av teckenspråk.

Härutöver ska det som ämnen finnas språkval och, för de elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål.

Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

21 §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 10. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utöver *de som anges i 7 kap. 6 §*, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 19 och 20 §§ bortses från enstaka delar av kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 7 *eller* 10. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning, utöver *dövhet eller hörselskada*, eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

13 kap.

21 a §

Om det finns särskilda skäl får det vid betygssättningen enligt 20 och 21 §§ bortses från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska ha uppnått i slutet av årskurs 6. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

15 kap.

32 §¹

Hemkommunen ska lämna ekonomiskt stöd till elever i en gymnasieskola med offentlig huvudman som behöver inackordering på grund av skolgången. Denna skyldighet gäller dock inte

1. elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 16 kap. 47 §,

2. elever på Rh-anpassad utbildning, eller

3. utlandssvenska elever som får studiehjälp i form av inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395).

Skyldigheten gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år.

2. *elever som har tagits emot enligt 17 kap. 19 § andra stycket,*

3. *elever på Rh-anpassad utbildning, eller*

4. *utlandssvenska elever som får studiehjälp i form av inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395).*

¹ Senaste lydelse 2010:1311.

Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Det ska ges kontant eller på annat sätt som ska framgå av beslutet om stöd. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.
 2. Bestämmelsen i 11 kap. 23 a § ska tillämpas vid betygssättning i årskurs 8 från och med höstterminen 2011 och i övrigt från och med höstterminen 2012.
 3. Bestämmelserna i 10 kap. 21 §, 12 kap. 21 § och 13 kap. 21 a § ska tillämpas från och med höstterminen 2012.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2022) om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 1 § skollagen (2010:800) i stället för dess lydelse enligt lagen (2010:2022) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2010:2022

Föreslagen lydelse

13 kap.

1 §

I detta kapitel finns

- allmänna bestämmelser (2–14 §§),
 - bestämmelser om betyg (15–21 §§), och
 - bestämmelser om huvudmannens skyldigheter i särskilda fall (22–24 §§).
- bestämmelser om betyg (15–21 a §§), och